

України від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи : Закон України від 28.12.2014 р. № 71-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/71-19>.

УДК 657

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РОЗРОБКИ: ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ

Т. Я. Сенчук

Львівська комерційна академія, вул. Туган-Барановського, 10, м. Львів, Україна, 79005

Важливим аспектом в застосуванні системного підходу в управлінні витратами на дослідження та розробки є визначення переліку єдиних статей витрат за якими і здійснюватиметься їх формування за кожним центром відповідальності. Це дасть можливість мати обліково-контрольній службі адекватну систему інтегрованого аналітичного обліку витрат за якою здійснюється ефективний контроль, регулювання та аналіз відхилень від встановлених норм і бюджетів за центрах їх відповідальності.

Основними складовими системи обліку витрат на дослідження та розробки можна визначити види і елементи витрат, робочий план рахунків, який деталізує інформацію та узагальнює її у системі, а також інформацію, яку в якості вхідних даних формують на основі первинних документів, узагальнюють в реєстрах, як результат обліку та акумулюють в подальшому у звітності.

Система сучасного обліку є складовою структурних елементів, зв'язків та дій. Функція зворотного зв'язку дає змогу зрозуміти, що система обліку акумулює та передає інформацію зворотного зв'язку (інформація про фактичні витрати на дослідження та розробки). Основними складовими інформаційної системи зворотного зв'язку в бухгалтерському обліку в якості входу є неупорядковані дані, процесу – обробка даних, виходу – впорядкована на замовлення відповідного рівня користувачів інформація.

Запропонована методика системного підходу в управлінні витратами на дослідження та розробки є ефективною також в застосуванні при організації внутрішнього контролю. Це на нашу думку, сприятиме розмежуванню відповідальності за виникненням витрат, а отже і його посиленню, що позитивно впливатиме на кінцеві показники діяльності. Внутрішній контроль має істотний вплив на виявлення та мобілізацію внутрішніх резервів підприємства, що є важливим фактором підвищення ефективності і покращення якості роботи, виявлення причин виникнення тих чи інших невірних витрат, зменшення їх впливу на результативність фінансово-господарської діяльності підприємства.

Важливою складовою системного підходу є системний аналіз, під яким розуміють важливий метод у системному підході як ефективний засіб розв'язання складних, недостатньо чітко сформульованих проблем. Саме тому системний аналіз спрямований на уточнення проблеми та її структурування у контексті конкретних завдань, які потрібно вирішувати за допомогою спеціальних методів, пошук критеріїв їх вирішення, деталізації цілей.

Отже, системний аналіз можна вважати сукупністю методів і засобів дослідження та конструювання складних об'єктів, насамперед методів обґрунтування рішень при створенні й управлінні економічними системами загалом і витратами зокрема.

У системі управління відбувається збір, формування та узагальнення необхідної інформації за якою здійснюється обробка одержаних даних із застосуванням методів обліку та внутрішнього контролю. На виході із системи закумульована інформація передається і використовується для прийняття управлінських рішень за допомогою регулятивних та інформаційно-комунікативних методів. Відповідно за прийнятими управлінськими рішеннями за допомогою каналів зворотного зв'язку проводиться оцінка якості всієї системи і здійснюються відповідні коригування та зміни в системі обробки інформації.

При цьому, управління витратами на дослідження та розробки на засадах системного підходу має окремі недоліки, серед яких: неможливість чіткого визначення меж системи. Доцільніше б сказати, достеменно невідомо звідки саме починаються та де завершуються межі системи управління витратами, що унеможливає чітко визначити ефективність та важливість кожного елемента підсистеми в рамках системи управління витратами, а ігнорування принципів самоорганізації та можливостей призводить до ускладнення системи через виникнення внутрішніх конфліктів. Водночас процесний підхід до управління витратами є більш комплексним та гнучким, відтак поєднує у собі як елементи системного, так і функціонального підходів. Тому такі недоліки потрібно враховувати при управлінні даними витратами.

Таким чином, удосконалення методики системного підходу в управлінні витратами дозволить сформувати для користувачів інформації сучасну систему бази даних на основі принципу системності для прийняття керівним персоналом підприємства адекватних рішень, здатних ефективно змінити практику управління щодо формування даних витрат, що сприятиме підвищенню результативності функціонування підприємств, які здійснюють дослідження та розробки.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>